Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19074

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i (PUFFinCA), aile hekimlerinin **çocukluk ast?m?** yönetimi sürecindeki **birinci basamak sa?l?k hizmetleri** temel fonksiyonlar?n? (kapsaml?l?k, süreklilik, koordinasyon ve ilk temas) de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? özgün bir ölçektir. Bu ölçek, özellikle birinci basamak hekimlerinin ast?m yönetimindeki yeterliliklerini ve performanslar?n? ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Ölçe?in geli?tirilmesi, 2019 y?l?nda yay?mlanan kapsaml? bir psikometrik çal??ma ile gerçekle?tirilmi?tir.

PUFFinCA ölçe?i, sa?l?k hizmetlerinin kalitesini art?rmak ve aile hekimli?i e?itimindeki ihtiyaçlar? belirlemek için önemli bir araç olarak kabul edilmektedir. Ölçek, sadece klinik bilgi düzeyini de?il, ayn? zamanda hastayla kurulan ili?kinin niteli?ini ve hizmetin bütünlü?ünü de de?erlendirmeye olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Çocukluk ast?m?, birinci basamak sa?l?k hizmetleri, aile hekimleri, ölçek geli?tirme, PUFFinCA, ast?m yönetimi, temel fonksiyonlar.

Yazarlar

Ay?e Nur Ustural? Mut, Z. Ali Öcek, Meral Çiçeklio?lu, ?evkat Taner, Erhan Demir.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, **aile hekimlerinin** çocukluk ast?m? vakalar?n? yönetirken, birinci basamak sa?l?k hizmetlerinin dört temel fonksiyonunu ne ölçüde yerine getirdiklerini sistematik olarak ölçmektir. Bu fonksiyonlar; süreklilik, kapsaml?l?k, koordinasyon ve ilk temas/eri?ilebilirlik olarak belirlenmi?tir. PUFFinCA ölçe?i, sa?l?k hizmetlerindeki kalite iyile?tirmelerine rehberlik etmek ve e?itim ihtiyaçlar?n? belirlemek için kritik bir araç görevi görür.

Ölçek, ayn? zamanda, farkl? co?rafi veya kurumsal ba?lamlarda **ast?m yönetimi** standartlar?n?n kar??la?t?r?lmas?na olanak tan?yarak, ulusal sa?l?k politikalar?n?n geli?tirilmesine bilimsel veri sa?lamay? hedeflemektedir. Bu sayede, birinci basamak hekimli?inin ast?m gibi kronik hastal?klarda üstlendi?i rolün etkinli?i ölçülebilir hale gelmektedir.

Yap?

PUFFinCA ölçe?i, **birinci basamak sa?l?k hizmetleri** literatüründe kabul gören ve özellikle kronik hastal?k yönetiminde kritik öneme sahip olan temel i?levler yap?s?n? ölçmektedir. Bu temel

ARABPSYCHOLOGY.COM

i?levler, aile hekiminin hastayla kurdu?u ili?kinin kalitesini ve sundu?u hizmetin bütünlü?ünü yans?t?r. Ölçek, birinci basamak hizmetlerinin dört ana boyutunu temsil eden çok boyutlu bir yap?ya sahiptir.

Ölçek, muhtemelen çok boyutlu bir yap?ya sahiptir ve bu boyutlar, ast?m hastas?n?n takibinde **süreklili?i** sa?lama, hastan?n tüm sa?l?k ihtiyaçlar?na yönelik kapsaml? hizmet sunma, farkl? uzmanl?klar aras? **koordinasyonu** gerçekle?tirme ve hastan?n kolayca eri?ebildi?i ilk temas noktas? olma yetkinliklerini kapsamaktad?r. Bu yap?, hekimlerin rolünü sadece tedaviye de?il, ayn? zamanda önleyici ve bütünle?tirici bak?ma odaklanarak de?erlendirir.

Geçerlik

Ölçek geli?tirme çal??mas?nda (2019), PUFFinCA ölçe?inin geçerli?i kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir. ?çerik geçerli?i, alan?nda uzman akademisyenler ve klinisyenler taraf?ndan de?erlendirilmi? ve maddelerin ölçülmek istenen yap?y? temsil etme düzeyleri onaylanm??t?r. Bu süreç, ölçek maddelerinin kültürel ve klinik uygunlu?unu sa?lam??t?r.

Yap? geçerli?ini test etmek amac?yla Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. DFA sonuçlar?, ölçe?in teorik olarak öngörülen çok boyutlu yap?s?n? destekledi?ini göstermi?, bu da ölçe?in **aile hekimlerinin** temel fonksiyonlar?n? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlam??t?r. Uyum indeksleri, modelin veriye mükemmel uyum sa?lad???n? göstermi?tir.

Güvenirlik

PUFFinCA ölçe?inin güvenirli?i, maddelerin iç tutarl?l??? (internal consistency) yöntemiyle test edilmi?tir. Çal??mada, ölçe?in genel Cronbach Alfa katsay?s? yüksek bulunmu?tur (genellikle 0.80'in üzerinde), bu da maddeler aras?ndaki tutarl?l???n ve ölçe?in kararl? sonuçlar verdi?inin güçlü bir göstergesidir.

Ayr?ca, her bir alt boyuta ait güvenirlik katsay?lar? da ayr? ayr? hesaplanm?? ve her bir boyutun kendi içinde yüksek düzeyde tutarl? oldu?u rapor edilmi?tir. Bu yüksek güvenirlik de?erleri, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verebilme yetene?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal temelini belirlemek üzere yap?lan faktör analizleri, ölçe?in birinci basamak hizmetlerinin temel fonksiyonlar?na kar??l?k gelen birden fazla alt boyuttan olu?tu?unu ortaya koymu?tur. Bu boyutlar, teorik yap?y? destekler nitelikte ayr??m??t?r. Analizler, ölçe?in toplam varyans?n önemli bir k?sm?n? ba?ar?yla aç?klad???n? göstermi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, modelin veri uyum indekslerinin (CFI, TLI, RMSEA gibi) tatmin edici düzeyde oldu?unu ve bu çok boyutlu yap?n?n teorik çerçeveye uygun oldu?unu kan?tlam??t?r. Bu faktörler, **çocukluk ast?m?** tedavisinde aile hekimlerinin performans?n?n farkl? yönlerini ba??ms?z olarak de?erlendirmeye olanak tan?r ve böylece daha hedef odakl? müdahale stratejileri geli?tirilmesine yard?mc? olur.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme (Performans ve Yeterlilik De?erlendirme Ölçe?i)

Format: Ölçek, cevaplay?c?lar?n kendi performanslar?n? veya alg?lar?n? belirli bir derecelendirme skalas?nda (muhtemelen 5'li veya 6'l? **Likert tipi**) de?erlendirdi?i bir öz-bildirim arac?d?r.

Mevcut Dil: Türkçe

Hedef Popülasyon: Aile Hekimleri (Doktorlar)

Ya? Grubu: Yeti?kin meslek profesyonelleri.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de birinci basamak sa?l?k kurulu?lar?nda görev yapan ve çocukluk ast?m? hastalar?n? yöneten **aile hekimleri**. Çal??ma, tipik olarak belirli bir co?rafi bölgedeki hekimler örnekleminde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Aile hekimlerinin, çocukluk ast?m? yönetimi s?ras?nda sergiledikleri davran??lar? ve yerine getirdikleri temel fonksiyonlar? ölçmek üzere tasarlanm?? yap?land?r?lm?? bir anket formudur.

Anahtar Kelimeler

PUFFinCA, ast?m yönetimi, birinci basamak hekimli?i, performans de?erlendirme, sa?l?k hizmeti kalitesi, kronik hastal?klar.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Ay?e Nur Ustural? Mut

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Mevcut De?il.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: aysenurusturali@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? tarihte yazarlar?n ba?l? bulundu?u akademik kurumlar (Hacettepe Üniversitesi, Halk Sa?l??? Enstitüsü gibi).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2019

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? genellikle sorumlu yazar (Ay?e Nur Ustural? Mut) ile ileti?ime geçilerek izin al?nmas?n? gerektirir. Yay?n, Cambridge University Press taraf?ndan yay?mlanm??t?r ve telif haklar? bu kuruma ait olabilir. Kullan?m öncesinde yazar?n izninin al?nmas? önerilir.

Kaynaklar

Ustural? Mut, A. N., Öcek, Z. A., Çiçeklio?lu, M., Taner, ?., & Demir, E. (2019). The PUFFinCA scale: development of an instrument for evaluating the primary care functions of family physicians in childhood asthma. Primary Health Care Research & Development, 20:e11. DOI: 10.1017/S1463423618000609

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? a?a??dad?r:

Orijinal PDF ba?lant?s?: cambridge.org

Ek olarak, ölçe?in Türkçe versiyonunun PDF dosyas? bu platformda mevcuttur: cocukluk-astiminin-yonetiminde-aile-hekimlerinin-birinci-basamak-saglik-hizmetlerinin-temel.pdf

Çocukluk Ast?m?n?n Yönetiminde Aile Hekimlerinin Birinci Basamak Sa?l?k Hizmetlerinin Temel Fonksiyonlar?n? Gerçekle?tirebilme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri (sorular) sa?lanmam??t?r. Maddelerin tamam?na eri?im için lütfen referans olarak verilen akademik makaleye ba?vurunuz.

ARABPSYCHOLOGY.COM